



## Voorwoord

Rivierenland; de Betuwe, de Bommelerwaard en het Land van Maas en Waal kenmerken zich door een buitengewoon rijke historie. De rivieren, Maas, Waal, Lek en Linge met hun uitwaarden, het dijkenlandschap en de fruitboomgaarden verbinden karakteristieke dorpen en kleine en middelgrote vestingsteden.

Dat is echter niet het enige dat bijdraagt aan een leefbaar en inspirerend Rivierenland. Er is een krachtig en gevarieerd theateraanbod te vinden, gebracht via uiteenlopende podia. Er zijn bekende evenementen en publiekstrekkers waaronder Appelpop, Culemborg Blues en het fruitcorso. En er zijn diverse expositieruimten, kunstroutes, musea, galeries en enkele broedplaatsen voor kunstenaars.

Bij het maken van deze regioverkenning voor een toekomstbestendige culturele infrastructuur hebben wij een keuze gemaakt gebaseerd op de kracht en de diversiteit van dit gebied. Met name op het gebied van cultureel erfgoed en podiumkunsten zien wij als regio duidelijke kansen door samenwerking. Dankzij kennisdeling en professionele ondersteuning kunnen musea en erfgoedverenigingen het Verhaal van Rivierenland via professionele presentaties ontsluiten en hiermee gezamenlijk naar buiten treden. En dankzij samenwerking, kennisdeling en gezamenlijke profilering en marketing kunnen de podia er voor zorgen dat er ook in de komende jaren een rijk en gevarieerd aanbod blijft in de regio. Ook delen de podia de ambitie om samen een breed en deels nieuw publiek aan te spreken.

Deze focus op cultureel erfgoed en podia betekent niet dat er in onze gezamenlijke visie geen aandacht is voor muziek of cultuureducatie. Zij maken zowel deel uit van het regionale erfgoedplan als het podiumplan. Daarnaast wordt er in de regio veel aandacht besteed aan cultuur- en muziekeducatie via de landelijke programma's CMK (Cultuureducatie Met Kwaliteit) en Meer Muziek in de Klas.

Deze regiovisie is de afgelopen maanden geconcretiseerd, in dialoog met culturele instellingen, de acht gemeenten van Rivierenland en de provincie. Erfgoed Gelderland en Cultuur Oost zijn als adviseur op de achtergrond bij de ontwikkeling en uitwerking van deze plannen betrokken.

Namens alle portefeuillehouders cultuur van Rivierenland

Gemeente Buren  
Gemeente Culemborg  
Gemeente Maasdriel  
Gemeente Neder-Betuwe  
Gemeente Tiel  
Gemeente West Betuwe  
Gemeente West Maas en Waal  
Gemeente Zalbommel

## Samenvatting

Onze visie op een toekomstbestendige culturele infrastructuur in Rivierenland spitst zich toe op twee sporen waar wij duidelijke kansen zien voor versterking van de regionale infrastructuur door samenwerking, het delen van expertise en verdere professionalisering. Het betreft:

**1. Spoor 1: Het verhaal van Rivierenland**

Gericht op cultureel erfgoed, versterken historisch besef en regiopromotie.

Benodigde eenmalige investering: € 329.500

**2. Spoor 2: Plan podia Rivierenland**

Gericht op innovatie, kennisdeling, diversiteit en inclusie, doorstart RIV the Kid (jeugdtheatervoorstellingen) en gezamenlijke promotie.

Benodigde eenmalige investering: € 452.790

### Financiële aanvraag provincie en bijdragen gemeenten

Aan de provincie vragen wij een bijdrage van € 650.000. Hiervan is € 100.000 bestemd voor de ontwikkel en productiekosten van vertelvoorstellingen en een graphic novel over 'Het verhaal van Rivierenland'.

Wij (gemeenten) dragen als eenmalige investering € 132.290 bij aan het totale regioplan. Dit doen wij in aanvulling op de structurele kosten voor het in stand houden van de culturele infrastructuur voor onze inwoners en bezoekers van ons mooie Rivierenland. Iedere gemeente maakt hierin zijn eigen afwegingen. Het betreft de structurele kosten voor voorzieningen als podia, musea, uitgaven voor muzische en culturele vorming, beeldende kunst, werkplaatsen, expositieruimten, filmhuizen, culturele initiatieven, jaarlijkse culturele evenementen, bibliotheekwerk en voorzieningen en regelingen voor het stimuleren van de amateurkunst. De infrastructuur van deze regio en de kansen die wij zien voor versteking door regionale samenwerking zijn de vertrekpunten voor dit regioplan.

## Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting en financiële aanvraag	3
Het Verhaal van Rivierenland : Blauwe lijnen	4
• Verbinding tussen het Verhaal van Rivierenland en het verhaal van Gelderland	4
• Aanpak en project coördinatie	5
• Publiciteit, digitale ontsluiting en borging	6
• Kosten en baten Verhaal van Rivierenland	7
Plan Podia Rivierenland	8
• Gezamenlijke promotie met inachtneming van ieders eigenheid	9
• Kennisdeling en techniekpool	9
• Gezamenlijke programmering van RIV THE KID	9
• Innovatie	10
• Diversiteit en inclusie	10
• Aanvullende wens: Uitbreiding provinciale regeling Retourtje Cultuur Gelderland	11
• Kosten en baten Plan Podia Rivierenland	12
Bijlage I: Het Verhaal van Rivierenland : Blauwe lijnen	13
Bijlage II Overzicht erfgoedpartijen en samenwerkingspartners Rivierenland	16
Bijlage III Podia en culturele centra met een structurele podiumfunctie	18
Bijlage IV Ambitie programmering komende drie seizoenen (2022-2025)	22



## Spoor 1: ‘Blauwe lijnen’, het verhaal van Rivierenland Gericht op cultureel erfgoed, versterken historisch besef en regiopromotie.

Het landschap bepaalt mede onze geschiedenis. Het is onderdeel van onze leefomgeving van nu en was onderdeel van de leefomgeving van de mensen vóór onze tijd. Zij zetten het landschap naar hun hand en gebruikten het naar eigen inzicht. Net zoals wij dat nu doen. Hun en onze sporen zijn te zien in dat landschap: soms zichtbaar aan de oppervlakte of juist overspoeld door water en aarde. Soms vervoerd vanuit andere plaatsen of bloeiend uit de klei. De verbindende rode draad is in Rivierenland te vinden in water: blauwe lijnen op de kaart (de Maas, de Waal, de Nederrijn en de Linge). Deze rivieren hebben door de eeuwen heen telkens als grens, kans en bedreiging gefungeerd. We ontsluiten het verhaal van regio Rivierenland voor inwoners, scholieren, passanten en toeristen. Het plan bevat een sterke gezamenlijke marketing. Het sluit aan bij het recreatie- en toerismebeleid binnen onze regio en past binnen de regiopromotie.

### Verbinding tussen het Verhaal van Rivierenland en het verhaal van Gelderland

Prof. Dr. Dolly Verhoeven, hoogleraar Gelderse Geschiedenis aan de Radboud Universiteit is bezig met een wetenschappelijk onderzoek naar het Verhaal van Gelderland, dat in 2022 zal uitmonden in een populair wetenschappelijke publicatie. Het Verhaal van Rivierenland maakt deel uit van dit grote Gelderse verhaal.

Het verhaal van Rivierenland wordt in de verschillende musea getoond en toegankelijk gemaakt voor een breder publiek. Elk museum en historische vereniging in het Rivierengebied draagt bij aan dit verhaal. De websites mijnGelderland.nl en Collectie Gelderland, brengen de verhalen en de collecties samen en maken de samenhang tussen de musea online zichtbaar.

Naast deze verhalen die deel uitmaken van de museumcollecties zijn ook andere (lokale) verhalen van belang voor het Verhaal van Rivierenland. En dat geldt ook voor historisch interessante kenmerken in het landschap (bijvoorbeeld dijkdoorbraken of dorpen die verdrongen zijn) of voor belangrijke archeologische vindplaatsen. Zij bieden een schat aan informatie over de bewonersgeschiedenis van onze regio. Wij willen de historische presentaties in de musea en de kenmerken in de buitenruimte in samenhang presenteren en toegankelijk maken voor een groter publiek.

Het is onze wens om bakens in het Rivierenland te plaatsen als markering van locaties die van betekenis zijn voor de rijke historie van deze regio. Gezien de omvang van Rivierenland is een substantieel aantal bakens nodig. De benodigde investering hiervoor ontbreekt vooralsnog. Maar



wanneer de kans en gelegenheid zich aandient zullen wij zorg dragen voor het aanbrengen van zo veel mogelijk van deze markeringspunten.

### Aanpak en projectcoördinatie

Het plan van aanpak bestaat uit drie trappen:

#### **Trap 1 : Musea en erfgoedverenigingen**

Musea, het Regionaal Archief Rivierenland (RAR) en historische verenigingen in het Rivierengebied dragen bij aan het Verhaal van Rivierenland. Bestaande verhalen en verhaallijnen worden hieraan gekoppeld. We zorgen in acht musea en in het RAR voor de innovatie van publieksvriendelijke professionele presentaties. De invloed van rivieren op de ontstaansgeschiedenis en historie van deze regio staat in deze negen presentaties centraal. De verhalen en presentaties sluiten goed aan bij het thema 'land en water', het tijdvak van de Romeinen en het tijdvak van de 19<sup>e</sup> en 20<sup>e</sup> eeuw.

#### **Trap 2 : Op stap in Rivierenland**

Wij vertellen ons verhaal ook in de buitenruimte. Gezinnen met kinderen en scholieren worden uitgenodigd om via een smartphone speurtocht ('Op stap met Rhijn') de geschiedenis van de regio te beleven. Deze smartphonetocht is recent ontwikkeld als onderdeel van het project Cultuur- en Erfgoedpact Rivierenland. Er zijn speurtochten in Tiel, Zaltbommel, Ochten, Amerzoyen, Asperen, Geldermalsen, Beusichem, Culemborg, Beneden-Leeuwen, Maurik en Buren beschikbaar. Dit voorjaar komen er nog enkele speurtochten bij.

#### **Trap 3 : (Tijd)reizen vanuit je stoel**

*De geschiedenis van de blauwe lijnen (Rivierenland) als spannend verhaal voor jong en oud.*

Er komen twee of drie vertelvoorstellingen die verschillende facetten van de historie van Rivierenland belichten. Het zijn theatrale verdiepingen van het Verhaal van Rivierenland door een keuze op thema, periode en historische personages. Deze vertellingen worden uitgewerkt en verteld door professionele verhalenvertellers uit Rivierenland.

Ook verschijnt de geschiedenis van Rivierenland als toegankelijk verhaal in stripvorm voor jong en oud. Het thema 'water als grens, kans en bedreiging' is de leidraad. Er is een duidelijke link met de smartphonetocht "Op stap met Rhijn". We maken de verhalen geschikt voor verschillende leeftijden. De oplage is substantieel omdat dit beeldverhaal van de geschiedenis van deze regio ook wordt aangeboden aan de leerlingen van groep 8 van het basisonderwijs.

#### **Projectcoördinatie**

De centrale project coördinatie van Spoor 1 komt in handen van Regionaal Archief Rivierenland. Erfgoed Gelderland is als adviseur bij de ontwikkeling en uitwerking van het plan betrokken. Voor de coördinatie en (deels) uitvoering van trap 1 (publiekspresentaties) wordt een beroep gedaan op een erfgoedcoach die tevens werkzaam is als projectleider erfgoed van het cultuur en erfgoedpact Rivierenland. De coördinatie en uitvoering van trap 2 is geborgd via het cultuur en erfgoedpact.

Voor de uitwerking van de vertellingen (trap 3) doen we een beroep op de projectleider cultuur van het cultuur en erfgoedpact Rivierenland. Deze projectleider gaat aan de slag met een professioneel artistiek team van verhalenvertellers, een regisseur en theatertechnici. De verhaallijn wordt afgestemd met de direct betrokkenen van het RAR en Erfgoed Gelderland.

Deze afstemming met het RAR en Erfgoed Gelderland vindt ook plaats met de schrijver en tekenaar van de strip 'Het verhaal van Rivierenland'.

### **Samenwerking en overleg<sup>1</sup>**

De erfgoedcoach werkt voor de publiekspresentaties vanzelfsprekend intensief samen met de musea waar de presentaties deel uit gaan maken van de vaste tentoonstelling.

Via het regionale portefeuillehoudersoverleg cultuur en het platform cultuur en erfgoedpact vindt overleg en afstemming plaats met de betrokken wethouders en ambtenaren van de deelnemende gemeenten. Ook wordt actief de samenwerking gezocht met het Regionaal Bureau voor Toerisme en het samenwerkingsverband Regio Rivierenland.

### **Aandachtspunten gedurende het proces**

- Verhalen bij de musea en erfgoedclubs op orde. Het verhaal moet goed verteld worden voordat het te vermarkten is.
- Publiekspresentaties in context van Verhaal van Rivierenland (en Gelderland) plaatsen.
- Ontsluiting aan bezoekers, publiek en toeristen door marketing, PR, zichtbaarheid.
- Educatie. Voor basisscholen dient het platform *Reizen in de Tijd* als drager voor de excursies en gastlessen van de erfgoedpartijen.

### **Publiciteit, digitale ontsluiting en borging**

#### **PR en Marketing**

Voor de PR en marketing van het verhaal van Rivierenland en de verschillende deelprojecten maken wij gebruik van vrije publiciteit en de bestaande kanalen en websites van de musea, het Regionaal Archief Rivierenland, Erfgoed Gelderland, gemeenten en toeristische informatiepunten. Hierdoor kunnen wij volstaan met een bescheiden budget voor drukwerk en de onderlinge afstemming van de publiciteit.

#### **Digitale ontsluiting en borging**

De te ontwikkelen publieksvriendelijke presentaties in de musea en het RAR gaan deel uitmaken van de vaste opstelling van de erfgoedinstellingen.

De scripts en de opnames van de vertelvoorstellingen worden gedocumenteerd en ook digitaal ontsloten door het RAR. Tekst- en beeldfragmenten worden gebruikt in audiotours (musea) en als welkome aanvulling voor de verschillende educatieve programma's binnen 'reizen in de tijd'. De stripboeken blijven onderdeel van het aanbod van de lokale VVV-punten en museumwinkels en worden wanneer dit nodig is bijgedrukt.

---

<sup>1</sup> Het overzicht van erfgoedpartijen en samenwerkingspartijen vindt u in Bijlage II.

## Kosten en dekking van Het Verhaal van Rivierenland.

*Kosten Verhaal van Rivierenland € 329.500 / Dekking: provincie € 250.000 en gemeenten € 79.500.*

Kosten en baten per deelproject:

**1. Uitwerken verhaallijn Rivierenland in 9 presentaties in 8 musea en het RAR: € 157.500.**

Kosten: € 157.500. Per publiekspresentatie is gemiddeld € 17.500 beschikbaar

Baten: provincie Gelderland € 117.500 en gemeenten € 40.000

**2. Uitwerken van de gedeelde verhaallijn van regio Rivierenland: € 108.000.**

Kosten:

a. 2 of 3 vertelvoorstellingen voor verschillende leeftijden:

- ontwikkelkosten (verhalentellers, artistiek team, licht- en geluidsplan en decor): € 57.000
- programmering voorstellingen voor podia in de regio: € 8.000

b. 1 graphic novel / stripboek: ontwikkelkosten en drukkosten € 43.000.

Strip in hoge oplage voor brede verspreiding onder groep 8 basisschool.

Baten:

provincie Gelderland € 100.000 t.b.v. de ontwikkel- en productiekosten van het verhaal van Rivierenland middels de vertelvoorstellingen en strip.

gemeenten € 8.000 t.b.v. de programmeringskosten van de vertelvoorstellingen.

**3. Publiciteit: € 19.000.**

Kosten publiciteit en drukwerk: € 19.000 voor 2022 t/m 2024 (gemiddeld € 6.333 per jaar).

Dit betreft uitsluitend de bijkomende kosten voor drukwerk en publiciteit aanvullend t.o.v. de personele inzet met gesloten beurs en het gebruik van bestaande websites van musea, het Regionaal Archief Rivierenland, Erfgoed Gelderland en gemeenten.

Baten: provincie € 10.000 en gemeenten € 9.000.

**4. Projectcoördinatie: € 30.000.**

Regionaal Archief Rivierenland en Erfgoed Gelderland leveren input en advies voor het uitwerken van de verhaallijn en de museumpresentaties met gesloten beurs.

Kosten projectcoördinatie (projectleiders erfgoed en cultuur) € 30.000 voor 2022 t/m 2024 (gemiddeld € 10.000 per jaar).

Baten: provincie € 15.000 en gemeenten € 15.000.

**5. Centrale coördinatie RAR: € 15.000**

Baten: provincie € 7.500 en gemeenten € 7.500. (2022 t/m 2024: gemiddeld € 5.000 per jaar).



## Spoor 2: Plan podia Rivierenland:

**Een krachtig en gevarieerd theateraanbod draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de regio Rivierenland;** de Betuwe, de Bommelerwaard en het Land van Maas en Waal kenmerken zich door een sterke uitstraling met unieke elementen als fruittuinen, rivieren en hun oevers, dijken, bijzondere binnensteden en cultureel erfgoed.

Dat is echter niet het enige dat bijdraagt aan een leefbaar en inspirerend Rivierenland. De regio Rivierenland beschikt over een breed scala aan podia met ieder een volstrekt eigen karakter, werkwijze en aanbod. De podia variëren van een ruime en professionele schouwburg met twee zalen en ruim 1000 stoelen tot een intiem vlakkevloertheater in een monumentaal pandje voor maximaal 130 man publiek. De theaterzaal in MFC De Pluk wordt beschouwd als een ontwikkellocatie met mogelijkheden voor jeugdtheatervoorstellingen in West Betuwe.

De podia van Rivierenland leveren een belangrijke bijdrage aan de aantrekkelijkheid van de regio, de sociale cohesie en het vestigingsklimaat. Het is een bijdrage die wij middels een intensievere samenwerking verder willen versterken. Gezamenlijk bieden de podia een culturele infrastructuur waarvan sommige mogelijkheden nog onvoldoende worden benut. Hoewel de programmering, de technische mogelijkheden en het publiek verschillen, is er wel degelijk een gedeelde ambitie: podium bieden aan cultuur! Juist die verschillen in programmering maken de sector als geheel en als regio sterk. Ieder podiumprofiel draagt daar aan bij.

Om gezamenlijk onze positie te versterken en elkaar verder te bekrachtigen is dit plan tot stand gekomen. Het heeft tot doel om juist in die gezamenlijkheid te professionaliseren, zodat het aanbod aan podiumkunsten ook in de komende jaren rijk en gevarieerd blijft in de regio. Daarnaast spreekt er de ambitie uit om de podia toegankelijker te maken en met elkaar een breed en ook nieuw publiek aan te spreken via gezamenlijke profilering. We zetten ons als podia graag samen in om de inwoners van Regio Rivierenland te blijven voorzien van inspiratie en ontspanning en wij zijn ervan overtuigd dat dit plan bijdraagt aan die ambitie.

Schouwburg & Filmtheater Agnietenhof  
Ruud van Zuilen, Directeur

De Fransche School  
Wieke Vrijhoef, Directeur

Theater de Poortერი  
Ivo van Harmelen, Directeur

De Gelderlandfabriek  
Mark van Dooren, Managing director

Theater Heerenlogement  
Annemarie Schouten, Bestuurslid Theater Heerenlogement



### Podium bieden aan cultuur voor een breed en ook nieuw publiek

De coronacrisis noopt de podia tot herbezinning en leidt tot nieuwe inzichten. De impact op het podiumklimaat is deels nog onzeker, maar het daadwerkelijke effect op de langere termijn zal ongetwijfeld fors zijn. De podia zullen zich moeten heroriënteren op hun rol en werkwijze en anticiperen op een nieuwe werkelijkheid. Dit zal gevolgen hebben voor de fysieke inrichting en de organisatie, maar biedt tevens kansen voor het bereiken van nieuw publiek en aanvullend aanbod.

### De podia in Rivierenland gaan de samenwerking aan op de volgende onderwerpen:

1. Gezamenlijke promotie met inachtneming van ieders eigenheid
2. Kennisdeling en techniekpool
3. Gezamenlijke programmering van RIV THE KID gericht op kwalitatief goede jeugdtheater en schoolvoorstellingen voor zoveel mogelijk kinderen in Rivierenland
4. Innovatie (zoals live streaming)
5. Diversiteit en inclusie

Ieder theater profileert zich op haar eigen manier met de beschikbare expertise. Er is behoefte aan leren van elkaar op dit vlak. De theaters zien meerwaarde in onderlinge afstemming en het laten zien van een totaalaanbod van hetgeen de verschillende theaters te bieden hebben. Hiervoor ontwikkelen zij een gezamenlijke marketingcampagne voor het stevig in de markt zetten van het hele aanbod en voor het profileren van de eigenheid van de theaters. De inwoners van Rivierenland krijgen een totaaloverzicht en zij kunnen kiezen wat ze waar gaan bekijken. De theaters krijgen op deze manier de kans om nieuw publiek te trekken gezien de bredere profilering.

### Kennisdeling en techniekpool

Gezien de verscheidenheid in theaters valt er het een en ander van elkaar te leren. Schouwburg & Filmtheater Agnietenhof heeft de meeste expertise in huis op het gebied van theatertechniek, marketing en publiciteit. De kleinere theaters willen graag gebruik maken van deze kennis en kunde van de grootste speler in het veld. Uitwisseling van kennis en kunde op het gebied van marketing en publiciteit komt o.a. aan de orde bij de ontwikkeling van de gezamenlijke marketingcampagne. De deskundigheidsbevordering op het gebied van theatertechniek vindt zoveel mogelijk plaats met een gesloten beurs.

### Gezamenlijke programmering van RIV THE KID kwalitatief goede jeugdtheater en schoolvoorstellingen voor zoveel mogelijk kinderen in Rivierenland

Cultuureducatie is van belang voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren en voor de publieksontwikkeling van de podia. Alle theaters in Rivierenland hebben in meer of mindere mate een rol in de lokale cultuureducatie. In meerdere gemeenten krijgen leerlingen uit het voortgezet onderwijs een kijkje achter de schermen via workshops of een rondje cultuur. Bovendien krijgen veel kinderen uit groep 7 en 8 regelmatig de kans om in de lokale schouwburg in een productie te schitteren op een professioneel podium. Tenslotte zijn er voorstellingen en concerten die middelbare scholieren in klassenverband of individueel als onderdeel van de CKV lessen bezoeken. De focus van de podia komt te liggen op de basisscholen. Daar is de grootste behoefte aan steun vanuit de culturele partners om een programma samen te stellen. Maar gezien het uitgestrekte Rivierenland en de afstanden van sommige scholen in kleine kernen tot de professionele podia betekent dit dat betaalbaar busvervoer van en naar een voorstelling, naast een kwalitatief goed aanbod, voorwaarde is voor deelname en het bereik van zoveel mogelijk kinderen.

Om met kwalitatief goede jeugdtheatervoorstellingen zoveel mogelijk kinderen van 2 t/m 12 jaar in Rivierenland te bereiken is in 2005 door De Poortერი, De Fransche School en de Agnietenhof het project RIV THE KID gestart. Het project was succesvol en leidde tot een flinke ledenaanwas bij de jeugd. Toen de subsidie wegviel, heeft de Agnietenhof het project gecontinueerd.

Nu willen De Fransche School, De Poortერი, Theater Heerenlogement en Multifunctioneel centrum De Pluk graag deze draad weer vanuit een regionale focus oppakken en dit hoogwaardige jeugdaanbod bestendigen.

### Innovatie en digitalisering

Tijdens de coronacrisis is door diverse podia in het land succesvol geëxperimenteerd met live streaming van voorstellingen. Fysieke aanwezigheid bij een theatervoorstelling zal weliswaar altijd de ziel van het theater blijven. Maar digitalisering van theateractiviteiten blijkt toegang te kunnen geven tot nieuwe doelgroepen en biedt mogelijkheden zoals streaming naar scholen en woonzorgcentra, connecties met lokale omroepen, het organiseren van webinars etc. Gelet op de kansen voor het bereiken van nieuwe doelgroepen en een verlaging van de drempel voor theateraanbod pleiten we voor het uitrusten van de podia met een recording & broadcast systeem dat past bij de grootte, de mogelijkheden en de ambities van de verschillende podia. De jaarlijkse kosten voor service, onderhoud, streaming en updates komen ten laste van de podia zelf.

### Diversiteit en inclusie

De gemeenten en de podia hechten belang aan een divers programma van goede kwaliteit voor een breed publiek. De theaters willen hun kernpubliek en de bezoekers die met enige regelmaat bij een voorstelling of concert te vinden zijn, aan zich blijven binden door kwaliteit te blijven bieden dat past bij hun profiel, ambities en mogelijkheden. Daarnaast willen de theaters zich ook inzetten voor potentieel nieuw publiek. Niet alle inwoners hebben interesse in het huidige aanbod van de theaters. Sommige publieksgroepen hebben hier – om welke redenen dan ook – nog geen kennis mee gemaakt.

De gezamenlijke inzet van de theaters om nieuw potentieel publiek te bereiken, richt zich op een paar specifieke doelgroepen die nog geen (of heel weinig) voorstellingen hebben bezocht:

- (kwetsbare) senioren

Er is aandacht voor (kwetsbare) ouderen die soms vanwege fysieke beperkingen of andere praktische belemmeringen de weg naar de theaters niet (meer) kunnen vinden. De podia willen door samenwerking en gerichte investeringen meer betekenen voor (kwetsbare) senioren. Het sociaal-cultureel project Gekleurd Grijs voor senioren in Drenthe en de activiteiten van stichting 'Vier het leven' spreken tot de verbeelding van de podia. Zij willen middels een pilotproject hier gezamenlijk ervaring mee opdoen. Ook worden de mogelijkheden verkend om het programma Seniorencultuurparticipatie te verrijken met een podiumaanbod. Dit programma is een van de vaste onderdelen is van het cultuur en erfgoedpact Rivierenland.

- Culturele diversiteit/inclusie

De samenstelling van de bevolking in Rivierenland kent een grote variëteit. Nieuwkomers en tijdelijke inwoners zorgen voor een grote culturele verscheidenheid. Ook bij de autochtone inwoners bestaan er verschillende doelgroepen die zich onderscheiden in achtergrond, leefwijze en draagkracht. Deze diversiteit komt niet altijd tot uiting in de programmering van de diverse podia. Daarnaast heeft niet iedereen financieel gezien de mogelijkheid om voorstellingen te bezoeken of deel te nemen aan culturele activiteiten. Ook voor deze minder draagkrachtige doelgroep zien de podia een taak om de toegankelijkheid te vergroten.

In de praktijk is het vaak complex om mensen met een andere culturele achtergrond te bereiken en binnen te halen. Hoe zorgen wij als podia samen voor een betere aansluiting bij de leefwereld van

(nieuwe) doelgroepen zoals vluchtelingen, Oost-Europese werknemers, LHBTI-gemeenschap, confessionele doelgroepen en minder draagkrachtigen. Wij willen via gerichte pilots en in overleg met makers en (niet)publiek plannen ontwikkelen voor het bereik van nieuw publiek en hier gezamenlijk ervaring mee opdoen. Plannen hiertoe worden in samenwerking met Cultuur Oost nader uitgewerkt. Waar nodig worden keuzes gemaakt in de prioritering van de te bereiken nieuwe doelgroepen.

Er ligt een uitdaging voor de podia om een podium te creëren waar alle inwoners van Rivierenland zich thuis voelen.

#### Centrale coördinatie en regie uitvoering programma

De wensen en mogelijkheden op het gebied van kennisdeling worden in kaart gebracht door de directeuren van de podia. Voor wat betreft kennisdeling op het gebied van theatertechniek ligt de lead bij de Agnietenhof. Dit gebeurt waar mogelijk met gesloten beurs zonder kosten in rekening te brengen.

Aan Cultuur Oost wordt input en advies gevraagd voor het bereik van nieuwe publieksgroepen. Voor deze adviserende taak worden geen kosten in rekening gebracht. Samen met de Agnietenhof heeft Cultuur Oost een adviserende rol waar het gaat om de doorstart van Riv the Kid in de Fransche School en de Poorterie en de start van jeugdtheater in Theater Heerenlogement en MFC De Pluk. Naast kennisdeling (met gesloten beurs) is een centrale regie op de uitvoering van Riv the Kid noodzakelijk.

Voor de uitvoering van de onderdelen 1 (gezamenlijke promotie met inachtneming van ieders eigenheid), 3 (Riv the Kid), 4 (innovatie / digitalisering podia) en 5 (bereik nieuwe publieksgroepen) is een stevige centrale regie gewenst. De directeuren van de podia zullen in overleg met Cultuur Oost nadere afspraken maken over de onderlinge taakverdeling, eigen inzet van uren en door te berekenen kosten.

#### Aanvullende wens: Uitbreiding provinciale regeling Retourtje Cultuur Gelderland

Om de educatieve functie te kunnen versterken zouden de theaters heel graag zien dat de bestaande provinciale vervoersregeling voor schoolvoorstellingen uitgebreid wordt met een breder aanbod aan jeugdvoorstellingen, waarbij het kwaliteitskeurmerk altijd centraal moet staan. De huidige regeling subsidieert busvervoer van en naar een voorstelling voor het primair onderwijs bij voorstellingen van Phion, Introdans of Kwatta. De theaters denken aan uitbreiding naar het totale aanbod dat gesubsidieerd wordt door de Rijksoverheid (BIS) en het Fonds Podiumkunsten. Hiermee brengen we gezamenlijk de kinderen in Rivierenland in aanraking met een groter en breder cultureel aanbod en kunnen voorstellingen en concerten in heel Rivierenland worden bezocht.

# Kosten en dekking van Plan Podia Rivierenland

## Planperiode 2022.t/m 2024

**Budget voor uitvoering Plan Podia Rivierenland € 452.790.**

*Dekking: provincie € 400.000 en gemeenten € 52.790.*

Totale kosten en baten per deelproject voor de periode 2022 t/m 2024:

1. **Gezamenlijke marketingcampagne 2022 t/m 2024 voor het stevig in de markt zetten van het hele aanbod met inachtneming van ieders eigenheid: stelpost € 50.000.**

Baten: provincie Gelderland € 40.000 en gemeenten € 10.000.

2. **Kennisdeling en techniekpool: stelpost € 10.000.**

Bescheiden stelpost volstaat. Deskundigheidsbevordering theatertechniek gebeurt door de grotere podia zoveel mogelijk met gesloten beurs.

Baten: provincie Gelderland € 10.000.

3. **Gezamenlijke doorstart van RIV THE KID: stelpost € 100.000.**

(gemiddeld € 33.333 per jaar voor 2022 t/m 2024)

Baten: provincie Gelderland € 77.210 en gemeenten € 22.790.

4. **Innovatie en digitalisering: stelpost € 140.000.**

Budget bestemd voor het uitrusten van de podia met een recording & broadcast systeem dat past bij de grootte, de mogelijkheden en de ambities van de verschillende podia

Baten: provincie Gelderland € 140.000.

5. **Diversiteit en inclusie: stelpost € 115.000.**

Stelpost voor gerichte pilots in overleg met makers en (niet)publiek om gezamenlijk ervaring op te doen voor het bereik van nieuw publiek. Plannen hiertoe worden in samenwerking met Cultuur Oost nader uitgewerkt.

Baten: provincie Gelderland € 115.000.

6. **Centrale coördinatie uitvoering programma: stelpost € 37.790.**

Cultuur Oost levert input en advies voor het bereik van nieuwe publieksgroepen met gesloten beurs. De Agnietenhof levert input en advies voor de (door)start van Riv the Kid. Ook kennisdeling op het gebied van theatertechniek gebeurt waar mogelijk met gesloten beurs.

**Kosten centrale regie en coördinatie: € 37.790.**

Een stelpost voor de centrale regie en coördinatie op de uitvoering van de onderdelen:

1: gezamenlijke promotie met inachtneming van ieders eigenheid;

3: Riv the Kid;

4: innovatie / digitalisering podia;

5: bereik nieuwe publieksgroepen.

Baten: provincie Gelderland € 17.790 en gemeenten € 20.000.

# Bijlagen

---

## Bijlage I: Het Verhaal van Rivierenland : Blauwe lijnen

Het landschap bepaalt mede onze geschiedenis. Het is onderdeel van onze leefomgeving van nu en was onderdeel van de leefomgeving van de mensen vóór onze tijd. Zij zetten het landschap naar hun hand en gebruikten het naar eigen inzicht. Net zoals wij dat nu doen. Hun en onze sporen zijn te zien in dat landschap: soms zichtbaar aan de oppervlakte of juist overspoeld door water en aarde. Soms vervoerd vanuit andere plaatsen of bloeiend uit de klei. De verbindende rode draad is in Rivierenland te vinden in water: drie blauwe lijnen op de kaart (de Maas, de Waal en de Nederrijn).

### Water als grens (limes, provinciegrenzen, waterlinie)

De noordelijke grens van het Romeinse Rijk loopt dwars door Nederland langs de Oude Rijn, Kromme Rijn en de Nederrijn. Rivierenland vormde het gebied aan deze grens onder Romeins gezag, met forten en wachtposten in bijvoorbeeld Maurik en Kesteren. De bevolking woont aan beide zijden van de Rijn in relatieve rust met elkaar samen tot de Bataafse Opstand. De grensstreek komt gehavend uit die strijd, waarna de rust voor 200 jaar terugkeert. Wanneer de Romeinen het gebied steeds meer aan hun lot overlaten, overvallen stammen uit het noorden de grensstreek, tot de Romeinen zich helemaal terugtrekken. Archeologische vindplaatsen bij o.a. Medel (Tiel) en Over de Maas (Dreumel) geven met een schat aan vondsten inzicht in het leven van de bewoners in de gebied van voor het begin van onze jaartelling tot diep in de middeleeuwen.

Het gebied tussen de rivieren is niet heel toegankelijk en voor lange tijd blijven bewoners op zichzelf en elkaar aangewezen. Boerenknechten werken op seizoen contracten en overleven de winter door allerlei werk aan te pakken: van riet snijden en klompen maken tot een huiskroegje uitbaten. Alleen de riviervissers op zalm en steur komen verder, tot aan Keulen. Het isolement van het gebied maakt het tot een ideale staatsgevangenis van Holland; Loevestein vormt een afgelegen uithoek.

De verschillende steden en waarden sluiten zich in de Middeleeuwen afwisselend aan bij Gelre, Brabant en Holland. De ligging van Slot Loevestein is door Dirc Loef van Horne (bouwheer van het slot) slim gekozen. Als opstandige vazal van de graven van Holland verschuilt hij zich achter de Waal. De machtige vijanden van de Hollandse graven, de hertogen van Gelre en Brabant, vormen zijn rugdekking. De grens verandert steeds met de ene of andere rivier. Soms vormt de Maas de grens, dan de Waal of de Nederrijn. In de 14e eeuw draagt hertog Jan III van Brabant het gebied over aan de graaf van Gelre. Vanaf dat moment valt een groot gedeelte van Rivierenland onder Gelders bestuur. Alleen Culemborg blijft lang een vrijstad.

Ter verdediging van Holland vormt Rivierenland vanaf de 16e eeuw de buffer tegen overheersing vanuit het vaste land van Europa. Tijdens de 80-jarige oorlog (1568-1648) wordt hiervoor de Mauritslinie parallel aan de Waal van Gorinchem tot aan de Schenckenschans (bij Kleve in Duitsland) ingezet. Haaks op de rivieren lopen de Oude Hollandse Waterlinie (bij Woerden, Zuid Holland) en de Nieuwe Hollandse Waterlinie (in Gelderland van Culemborg tot Slot Loevestein). Het plan bij deze laatste twee linies is om bij oorlogsdreiging het gebied onder water te zetten, waardoor de vijand niet over land kan oprukken richting de randstad. Dit plan is voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie in Gelderland drie keer uitgevoerd, tijdens de Frans-Duitse oorlog in 1870, tijdens de Eerste Wereldoorlog en bij de mobilisatie voor de Tweede Wereldoorlog. Door de inzet van luchtbombardementen, bijvoorbeeld op Rotterdam, blijkt inundatie minder effectief geworden.



Meer naar het oosten liepen de Spanjaardsdijk (1590) en de Betuwelinie (1796) tussen Ochten en Kesteren als dwarsdijken tussen de Nederrijn en Waal. Beide moesten voorkomen dat de vijand door de Betuwe, optrekkend langs de rivieren, binnen zou vallen. Na de slag om Arnhem (september 1944) werd het gebied bij Elst door de bezetters onder water gezet, het zogeheten Manneneiland. De Betuweliniedijk moest het water keren maar brak door. Hierdoor liep de Betuwe vanaf Elst tot aan de dijk van het Amsterdam Rijnkanaal onder water.

In het najaar van 1944 tot en met mei 1945 vormt de Waal de frontlinie tussen de geallieerden in het zuiden en het door Nazi's bezette noorden van Nederland. Verschillende plaatsen in het gebied worden geëvacueerd, naar Culemborg of noordelijker. Vanuit het zuiden beschieten de geallieerden de steden in Rivierenland, om de daar ingekwartierde nazi's tot overgave te dwingen. De rivier vormt letterlijk de grens tussen bezet en bevrijd gebied. Op diverse plekken langs het water wagen 'crossers' hun leven om onderduikers en gecrashte geallieerde piloten over te brengen naar bevrijd gebied.

#### Water als kans (vervoer, werk, fruitteelt, handel, recreatie)

De Romeinen brengen verschillende fruitsoorten naar het Rivierengebied. Door het klimaat en voldoende watertoevoer kunnen soorten als appels, peren en kersen hier goed groeien. Ook latere bewoners van de streek ondervinden de rivierklei als goede bodem voor de fruitteelt. In de 19<sup>e</sup> en 20<sup>e</sup> eeuw ontstaan in dit gebied dan ook de veilinghuizen voor fruithandel (bijvoorbeeld in Geldermalsen) en de fabrieken voor ingemaakt fruit (bijvoorbeeld in Tiel). Naast de fruitteelt is ook de paardenhandel al vanaf de romeinse tijd een belangrijk item voor de Bommelerwaard. Het vermoeden is dat dit komt vanwege de rivierklei in combinatie met het vele koolzaad dat in de Bommelerwaard groeit. Paarden kunnen dit voedsel moeiteloos verdragen maar een koeienmaag raakt hierdoor van streek.

In de vroege Middeleeuwen vormt Tiel samen met zijn omgeving een handelsplaats. Vanuit heel Europa komen goederen langs Tiel, door gebruik te maken van de rivieren. Er is relatief weinig energie nodig om spullen te vervoeren, doordat de goederen stroomafwaarts gaan. Zo komen complete boomstammen vanuit Oost-Europa naar Rivierenland gedreven.

De klei uit de rivieren zorgt ook voor de mogelijkheid tot het maken van potten, tegels en bakstenen. Tot diep in de 20<sup>e</sup> eeuw werken kinderen, vrouwen en mannen in de steenfabrieken langs de Waal en Maas. Het hele gezin moet in dienst om in hun levensonderhoud te voorzien. Vaak zijn dit katholieke families uit Brabant. Als gevolg daarvan hebben dorpen aan de noordkant van de Waal nog katholieke buurtschappen, terwijl het gebied overwegend protestants is. Stenen keren wordt als het slechtste werk gezien. De arbeid is zwaar en de lonen zijn laag, maar voor de meeste werkers zijn er weinig andere mogelijkheden om aan een baan te komen. Voor sommigen is werken op het land weggelegd, dat biedt meer vrijheid en een hoger loon. Op het hoogtepunt van de productie, rond 1930, zijn er in Rivierenland 28 steenfabrieken. Vanaf de jaren '50 worden machines ingezet bij de steenfabrieken en verhogen deze de productie.

Het rivierrijke landschap zorgt in de 19<sup>e</sup> en 20<sup>e</sup> eeuw ook voor een snelle groei in andere industrie. In het gebied strijken onder andere machinefabrieken, meubelindustrie en sigarenfabrieken neer. De aan- en afvoer van materialen gebeurt voornamelijk via het water, later ook via trein- en vrachtverkeer. De aanleg van het tramnet (later spoorlijnen), bruggen, provinciale wegen (zoals de Van Heemstraweg (N322) in de Bommelerwaard, aangelegd tussen 1927 en 1959) en de snelweg (A15) zorgen voor de toegankelijkheid van het gebied. Voorheen afgelegen en vaak arme dorpen en steden zijn beter bereikbaar. Bewoners hebben meer mogelijkheden om andere plaatsen te bezoeken. Ook maakt deze bereikbaarheid een dorp als Neerijnen en een stadje als Buren tot rijke

en geliefde plaatsen voor stedelingen om aan de stad te ontsnappen. Het waterrijke gebied blijkt uitstekend geschikt voor rust en recreatie. Een voorbeeld hiervan is 'De Gouden Ham', een dode rivierarm die nu voor wateramusement in gebruik is.

#### Water als bedreiging (overstromingen, hoogwater)

Naast de bloeiende fruitteelt, is de strijd tegen hoogwater wellicht het meest zichtbaar in het huidige landschap van het rivierengebied. Dijken, coupures, gemalen, vluchtheuvels en dijkhuizen vormen het beeld langs het water. Sommige maatregelen zijn al meer dan honderd jaar oud en zetten we nog steeds in bij hoogwater, zoals de dijken en coupures. Andere hebben hun functie grotendeels verloren – al zijn ze nog steeds onderdeel van het landschap.

In de winter van 1926 vormt het water in een andere hoedanigheid een bedreiging: het opkruisend ijs veroorzaakt een gevaar voor de bewoners van de dorpen, sommigen overlijden. De meest recente ernstige dreiging van het water was in 1995, waardoor een gedeelte van de bewoners van het rivierengebied moest evacueren. Door deze dreiging werd het programma 'Ruimte voor de Rivier' in gang gezet, waardoor toekomstige overstromingen voorkomen moeten worden. Op die manier zorgt het programma mede voor een andere kijk op het rivierengebied voor recreatie en toerisme.

## Bijlage II Overzicht erfgoedpartijen en samenwerkingspartners Rivierenland

### Organisaties met vaste historische presentatie

Musea, kastelen en bezoekerscentra met een vaste historische presentatie waar de verbinding met het Verhaal van Rivierenland goed mogelijk is.

Ammerzoden	Kasteel Ammersooijen
Appeltern	Stoomgemaal de Tuut
Beneden-Leeuwen	Stichting Historisch Museum Tweestromenland
Buren	Stichting Oud Buren/Museum Buren en Oranje
Culemborg	Stichting Museum Elisabeth Weeshuis
Culemborg	Kasteeltuyn
Hedel	Stichting Hedels Historie
Heerewaarden	Bezoekerscentrum De Groote Rivieren
Kerkdriel	Stichting Driels Museum
Poederrijen	Stichting Museum Slot Loevestein
Ommeren	Streekmuseum Baron van Brakell
Tiel	Flipje en Streekmuseum Tiel, Inclusief archeologische vindplaats bij Medel
Vuren	WO2 & Vliegeniersmuseum Rivierenland
Waardenburg	Natuurhistorisch Museum de Oersprong
Zaltbommel	Stichting Stadskasteel Zaltbommel
Zaltbommel	Stichting Mikwe

### Themamusea en landgoed

Bij deze themamusea en landgoed is een nadere verkenning van de raakvlakken van de locatie en collectie met het Verhaal van Rivierenland gewenst.

Beesd	Landgoed Mariënweerd
Buren	Stichting Museum der Koninklijke Marechaussee Thema Marechaussee, onderdeel Defensie musea
Culemborg	Stichting Florence Nightingale Instituut Themamuseum over de zorg. Met reizende presentatie voor zorginstellingen
Herwijnen	Geo Fort Forteiland met het thema Aarde

### Overige kennisleveranciers

Deze erfgoedpartijen hebben geen vaste historische presentatie met reguliere openingstijden. Zij kunnen wel kennis leveren over hun deelonderwerp.

Ammerzoden	Stichting Langs de Mèrsloot
Dreumel	Stichting Expeditie over de Maas
Dodewaard	Nannenberghuis

Culemborg	Genootschap AWK Voet van Oudheusden
Geldermalsen	Platform Historische Verenigingen West Betuwe
Herveld	Historische Kring Midden-Betuwe
Heteren	Stichting Heg & Landschap
Kesteren	Historische Kring Kesteren
Tiel	Ter Navolging Tiel
Tiel	Vereniging Oudheidkamer Tiel
Zaltbommel	Historische Kring Bommelerwaard
Arnhem	Gelders Landschap & Kasteelen niet opengestelde kastele

Het Regionaal Archief Rivierenland (RAR) speelt een sleutelrol voor de erfgoedsector in het Rivierengebied. In dit plan neemt het RAR samen met Erfgoed Gelderland de projectcoördinatie op zich. Het beoogde team van erfgoed- en cultuurcoaches heeft het RAR als thuisbasis. Voor de gemeente West Maas en Waal die voor haar archiefdiensten gebruik maakt van Regionaal Archief Nijmegen maken we nadere afspraken hierover.

Tiel	Regionaal Archief Rivierenland
Dreumel	Bezoekerscentrum i.o. Expeditie Over de Maas. Na realisatie van dit bezoekerscentrum (realisatie valt buiten de kaders van dit plan) ligt de verbinding met het Verhaal van Rivierenland en Gelderland voor de hand, de reizende tentoonstelling van vondsten wordt al meegenomen in dit plan.

#### Samenwerkingspartners

Buren	Burgers voor Buren
Culemborg	Cultuurcoach
Culemborg	Werk aan het Spoel
Culemborg	De Gelderlandfabriek
Elst	Regionaal Bureau voor Toerisme
Elst	Regio Rivierenland
Geldermalsen	Welzijn West Betuwe
Tiel	Erfgoedcoach
Zaltbommel	Cultuurcoach

Deze lijsten zijn niet volledig en zijn ook vrijwel niet sluitend te krijgen. De intentie van de werkgroep is om samen te werken met elke organisatie die zich bezighoudt met toerisme, participatie of educatie in Regio Rivierenland en zich kan vinden in de doelstelling om het Verhaal van Rivierenland in samenhang te presenteren.

## Bijlage III Inventarisatie podia en culturele centra met een structurele podiumfunctie

### Functie van de podia en culturele centra

Schouwburg / theater en culturele centra	Lokaal / regiofunctie	Bijzonderheden
Cultuurbedrijf Tiel: Schouwburg en Filmtheater Agnietenhof Tiel	Regionaal belang	Schouwburg met een grote zaal (796 stoelen) en kleine theater/filmzaal (ca. 250 stoelen). Per jaar ca. 200 professionele voorstellingen / concerten en ca. 75.000 bezoekers.  De Agnietenhof wordt door het Fonds Podiumkunsten gezien als een onderdeel van de vitale culturele infrastructuur, met name vanwege het brede en kwalitatief goede aanbod, het grote publieksbereik en de belangrijke functie voor een grote regio.
Cultuurbedrijf Tiel: Zinder Podium Tiel	Bovenlokaal belang	Onderdeel Cultureel Centrum Zinder. Zinder beschikt over een zaal voor (pop)festivals en dans voor ca. 320 personen (zonder tribune) en een inrijdbare tribune met 120 zitplaatsen voor (klassieke) muziek en andere optredens met gebruikmaking van een variabel akoestisch systeem.
Theater De Poortery Zaltbommel	Bovenlokaal belang	Het gebouw De Poortery bestaat uit diverse multifunctionele ruimtes. Een theaterzaal met 275 stoelen, ruimten voor een tekenschool, film- en fotoclub, muziekschool, buitenschoolse opvang.
De Fransche school Culemborg	Lokaal > 70%	Kleine theaterzaal (vlakke vloer) met 131 zitplaatsen en een inschuifbare tribune. Daarnaast een foyer, waar faciliteiten zijn voor het geven van intieme concerten.
De Gelderlandfabriek Culemborg	Lokaal 40% regio 60%	In de voormalige meubelfabriek bevinden zich zalen, werkplaatsen van kunstenaars en een restaurant. Er worden ook culturele evenementen en exposities georganiseerd. Veelal jong talent (meester en gezel). De grootste zaal heeft max. 300 stoelen. Per jaar 90 voorstellingen/concerten.
Theater Heerenlogement Buren	Lokaal, regionaal +	Theater met ca. 40 voorstellingen per jaar (cabaret, kleinkunst, muziek, toneel en een gratis festival). Samenwerking met restaurant. 130 stoelen



Schouwburg / theater en culturele centra	Lokaal / regiofunctie	Bijzonderheden
MFC De Pluk Ontwikkellocatie podiumfunctie	lokaal	Wordt door de regio gezien als een ontwikkellocatie voor het versterken van de podiumfunctie voor met name jeugdtheatervoorstellingen. Nu vnl. filmtheater (LingeFilm)

Andere (kleinere) locaties die met enige regelmaat worden benut voor presentaties of uitvoeringen zijn bijvoorbeeld:, Cultureel Café Geldermalsen, De Beurs Tiel, MFC's zoals De Kreek in Kerkdriel en diverse kerken.

#### Theatervoorstellingen en concerten van de podia en culturele centra

Gegevens seizoen 2017/ 2018 en 2018/ 2019

Schouwburg / theater en culturele centra	Gemiddeld aantal professionele voorstellingen per jaar / gemiddeld aantal amateurvoorstellingen per jaar	Gemiddeld aantal bezoekers per jaar voor de theatervoortellingen en concerten	Bijzonderheden
Cultuurbedrijf Tiel: Schouwburg & Filmtheater Agnietenhof Zinder Podium	190	75.000 Nb. Dit aantal heeft uitsluitend betrekking op bezoekersaantal professionele voorstellingen	breed en kwalitatief goed aanbod: toneel, dans, cabaret, muziektheater, klassiek, pop, jazz, show, jeugd- en familievoorstellingen.
Theater De Poorteriej	25 à 30/12 à 20	5.500-6.000	Muziek, cabaret, toneel, Focus op bezoekers uit Bommelerwaard, maar 40% ook daarbuiten.

Schouwburg / theater en culturele centra	Gemiddeld aantal professionele voorstellingen per jaar / gemiddeld aantal amateurvoorstellingen per jaar	Gemiddeld aantal bezoekers per jaar voor de theatervoortellingen en concerten	Bijzonderheden
De Fransche school	49 / 4	4.002	<p>Geliefd try-out podium voor grote cabaretnamen. Gevarieerd aanbod aan muziektheater, toneel, literatuur en jeugdtheater.</p> <p>Ambitie om meer als podium van de stad te gaan fungeren en daarmee nieuwe projecten te ontwikkelen i.s.m. enthousiaste Culemborgers.</p>
De Gelderlandfabriek	60 / 30	11.000	<p>Maakplek voor veelal jonge makers en jong talent. Kunstexpo, lezingen, muziek, dans, theater.</p> <p>Rijk muzikaal programma (jazz, pop, rock, klassiek), ook internationaal. Jazz: meester en gezel.</p> <p>60% van de bezoekers komt van buiten Culemborg.</p>
Theater Heerenlogement	40 / 0	3200 - 3575	<p>Cabaret, kleinkunst, muziek, toneel, kindervoorstellingen.</p> <p>55% bezoekers uit Gemeente Buren en 45% uit omringende gemeenten en landelijk.</p>

Filmvoorstellingen van de podia en culturele centra

Gegevens seizoen 2017/ 2018 en 2018/ 2019

Schouwburg / theater en culturele centra	Gemiddeld aantal films per jaar	Gemiddeld aantal bezoekers films per jaar	Bijzonderheden over de filmprogrammering
Cultuurbedrijf Tiel: Schouwburg & Filmtheater Agnietenhof	115	Ruim 9.000	Vanaf het begin heeft Filmtheater Agnietenhof zich geprofileerd met actueel filmhuisaanbod waarbij de nadruk ligt op kwaliteit en diversiteit. De keuze voor de titels wordt bepaald in samenspraak met een ervaren, externe filmprogrammeur. Mede hierdoor zijn nieuwe titels vaak snel in de Agnietenhof te zien. Filmtheater Agnietenhof werkt regelmatig samen met andere organisaties zoals Jazzy Tiel, het LHBTI Platform in Tiel en het Lingecollege om films te vertonen die passen binnen een bepaald thema of voor een bepaalde doelgroep.
Theater De Poortery	50	5.500	Breed genre, waaronder ook veel actuele films. Door filmclub cinemaarten
De Fransche school	213	9151	De programmering is commercieel (focus op bioscoopfilms/premières) ingestoken, maar er is zeker ook ruimte voor arthouse (4 keer p.m.) en documentaires (6 keer p.j.). Jeugdfilms worden steeds verder uitgebouwd rondom vakanties en weekends overdag. Daarnaast wordt er via het concept 'adopteer een film' actief samenwerking gezocht met Culemborgers. De films worden geselecteerd op taal (gekoppeld aan cursusgroepen of culturele achtergrond) of op andere belangrijke thema's/evenementen in combinatie met een verdiepende inleiding. Er wordt vanzelfsprekend gewerkt met en vanuit een vrijwilligersgroep. Er is een specifieke commissie ouderenprogrammering, een samenwerking met De Natuur en Vogelwacht Culemborg en met de historische vereniging Voet van Oudheusden. Er is de ambitie om ook een jongerenfilmcommissie te gaan vormen.

Schouwburg / theater en culturele centra	Gemiddeld aantal films per jaar	Gemiddeld aantal bezoekers films per jaar	Bijzonderheden over de filmprogrammering
De Gelderlandfabriek	0	0	Films worden in Culemborg door de Fransche School geprogrammeerd en vertoond.
Theater Heerenlogement	0	0	Theater Heerenlogement programmeert geen films.
Stichting LingeFilm in MFC centrum de Pluk			LingeFilm vertoont op woensdag-, vrijdag- en zaterdagavond en zondagmiddag een filmvoorstelling. Naast arthouse films, draait LingeFilm tevens populaire publieksfilms.

## Bijlage IV Ambitie programmering komende drie seizoenen (2022-2025)

Schouwburg / theater	Aantal professionele voorstellingen per jaar	Soort programmering (breedte van het aanbod, genres, verhouding aanbod professionele voorstellingen en amateurkunst en nadere bijzonderheden)
Schouwburg & Filmtheater Agnietenhof	200	<p>Een brede programmering continueren, met alle genres en voor alle leeftijden, met naar verhouding veel aandacht voor jeugd en jongeren, toneel, dans en buitenlands aanbod.</p> <p>Gastvrij podium zijn voor alle amateurgezelschappen in stad en regio.</p> <p>Sterke regionale functie (en zelfs bovenregionaal) verder uitbouwen.</p> <p>Succesvol RIV THE KID-project voortzetten, voor alle kinderen in Rivierenland.</p> <p>Structureel veel aandacht voor gesubsidieerd aanbod, de BIS-gezelschappen.</p> <p>Elk seizoen een aantal bijzondere buitenlandse voorstellingen die soms maar op een paar plekken in Nederland te zien zijn.</p> <p>Streven naar meer diversiteit en inclusiviteit, op het podium en in de zaal.</p>

Schouwburg / theater	Aantal professionele voorstellingen per jaar	Soort programmering (breedte van het aanbod, genres, verhouding aanbod professionele voorstellingen en amateurkunst en nadere bijzonderheden)
		Diverse festivals zoals Peuterfestival en samenwerking met bestaande festivals en evenementen: Jazzy Tiel, Fruitcorso en wellicht ook Appelpop
Zinder Podium (onderdeel Cultuurbedrijf Tiel)	40	Minimaal gemiddeld één concert/evenement per week : (pop)muziek, lokale /regionale (cover)bands, concept feesten, try-out concerten van landelijke grotere acts Open Podium / talentontwikkeling Serie singer-songwriter en jazzconcerten Klassieke muziek: serie koffieconcerten kamermuziek op de zondag Literaire avonden i.s.m. bibliotheek Debatavonden Samenwerking met lokale, regionale en landelijke evenementen.
Theater De Poortery	25-30	Muziek, cabaret, dans en meer try-outs (in combinatie met repetitie en montage) Eigen productie(s) in combinatie met professionals en amateurs in relatie tot cultuurfestival Bommelerwaard.



Schouwburg / theater	Aantal professionele voorstellingen per jaar	Soort programmering (breedte van het aanbod, genres, verhouding aanbod professionele voorstellingen en amateurkunst en nadere bijzonderheden)
De Fransche school	50	Breed ingestoken programmering met oog voor kwaliteit en verschillende doelgroepen (ouderen, kinderen, jongeren, cultureel diverse achtergronden). Thema's duurzaamheid, persoonlijke ontwikkeling, welzijn en diversiteit/inclusiviteit Er wordt actief gezocht naar verdieping en verbinding via een inleidend- of nagesprek. Via de regeling MeeMaakPodium van het Fonds voor Cultuurparticipatie zal De Fransche School in 2021 en 2022 nieuwe projecten gaan ontwikkelen met Culemborgers. Daarmee zullen er meer culturele evenementen (amateurkunst) in het aanbod ontstaan. Kan ook buiten het theater plaatsvinden.
De Gelderlandfabriek	80	Maakplek blijven voor veelal jonge makers en jong talent (met hen meerjarige verbintenissen aangaan). Meer nadruk op muziek en ruimte voor nieuwe popmuziek. 66% professioneel en 33% amateur.
Het Theater Heerenlogement	40	Cabaret (16), muziek (16, waaronder jazz, tanga, fado, flamenco, licht klassiek), overig (8) Geen amateurkunst Theater aan de Markt (gratis jaarlijks festival) verder uitbreiden
Theaterzaal MFC De Pluk	10 - 12	Naast de continuering van het filmaanbod door stichting LingeFilm wil MFC De Pluk de theaterfunctie versterken voor met name jeugd- en schoolvoorstellingen.

## Bijlage V Peiling interesse schoolvoorstellingen

Schouwburg / theater	Aantal schoolvoorstellingen		Bijzonderheden programmering, al dan niet beschikbaar stellen van lesmateriaal (door gezelschap of theater) en evt. ambities op het gebied van schoolvoorstellingen
	2017/2018	2018/2019	
Schouwburg & Filmtheater Agnietenhof Zinder Podium	Ca. 8	Ca. 8	Elk jaar een aantal schoolvoorstellingen in de Agnietenhof (8-10). De belangstelling hiervoor vanuit scholen is de afgelopen jaren wel teruggelopen, met name om budgettaire en curriculum-technische redenen. Vanwege de educatieve en artistieke waarde willen we hier graag weer een impuls aan geven en regionale samenwerking zou hierin wellicht een rol kunnen spelen.
Theater De Poortery	Ca. 10	Ca. 10	Zowel basisonderwijs (welzijn Bommelerwaard, cultuurcoach) als Voortgezet Onderwijs. Overleg loopt, februari '21 (indien alles doorgaat) 5 keer Kwatta. Zou graag de educatieve voorstellingen programmeren van Introdans en samenwerken met Oostpo0l en Artez.
De Fransche school	4	0	Op dit moment (nog) geen specifieke ambities om schoolvoorstellingen te programmeren, dat heeft DFS in het verleden ook niet gedaan. Vaak hebben middelbare scholen zelf podiumfaciliteiten of krijgen zij flinke korting op voorstellingen die al geprogrammeerd staan in grote zalen waar nog capaciteit is (kostenafweging). We zoeken wel de samenwerking met jongeren op gebied van programmering en zien absoluut kansen bij de basisscholen, dus daar is zeker interesse.
De Gelderlandfabriek	9	16	Zowel voor PO als VO zijn wij een plek voor schoolvoorstellingen. Vanuit de makers bieden we aan de scholen producties aan. Of we werken mee aan schoolprojecten. Lesmateriaal komt veelal via de gezelschappen. Groei mag doorgezet worden i.s.m. met de andere Culemborgse instellingen.

Schouwburg / theater	Aantal schoolvoorstellingen		Bijzonderheden programmering, al dan niet beschikbaar stellen van lesmateriaal (door gezelschap of theater) en evt. ambities op het gebied van schoolvoorstellingen
	2017/2018	2018/2019	
Theater Heerenlogement	0	0	In september 2020 hebben we 1 schoolvoorstelling geprogrammeerd. We hebben de ambitie om dit uit te breiden, onder voorbehoud van financiële steun.
MFC De Pluk	0	0	Heeft de ambitie om dit uit te breiden en ziet hiervoor kansen via samenwerking.